

УДК 336.76:330.131.7:355.01

Н. М. Сіренко,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1660-1073>

О. А. Боднар,

*к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0152-4290>

К. А. Мікуляк,

*асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8317-0360>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.101

ФІНАНСОВІ РИНКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ ТА ВОЄННИХ РИЗИКІВ

N. Sirenko,

Doctor of Economics, Professor, The Head of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Mykolaiv National Agrarian University

O. Bodnar,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University,

K. Mikuliak,

Assistant of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Mykolaiv National Agrarian University

FINANCIAL MARKETS IN THE FACE OF GLOBAL CRISES AND MILITARY RISKS

У статті досліджується трансформація фінансових ринків під впливом глобальних кризових явищ та зростання воєнних ризиків, що суттєво змінюють умови функціонування світової економіки. Аналізується динаміка поведінки ключових фінансових інструментів у періоди нестабільності, а також механізми адаптації ринкових суб'єктів до різких коливань ліквідності, зниження інвестиційної активності та підвищення невизначеності. Особлива увага приділяється впливу геополітичних загроз на структуру міжнародних фінансових потоків, зміну ризикових профілів активів і трансформацію стратегій управління капіталом. Розкриваються особливості реакції фондових, валютних і товарних ринків на воєнні конфлікти, а також роль державного регулювання та наднаціональних інституцій у стабілізації фінансового середовища. У статті окреслюються ключові тенденції, що формуються під впливом кризових процесів, зокрема посилення значення безпечних активів, зростання ролі цифрових фінансових технологій та переорієнтація інвесторів на більш стійкі моделі поведінки. Отримані результати дозволяють глибше зрозуміти механізми функціонування фінансових ринків у періоди глобальних потрясінь і визначити напрями підвищення їхньої стійкості в умовах сучасних викликів.

The article explores the transformation of financial markets under the pressure of global crises and escalating military risks that reshape the stability and predictability of the international economic environment. The study examines how geopolitical tensions, disruptions in global supply chains, and heightened uncertainty influence the behavior of key financial instruments, alter investment strategies, and redefine the structure of capital flows. Particular attention is given to the mechanisms through which financial markets react to military conflicts, including increased volatility, shifts toward safe-haven assets, and changes in risk assessment models used by institutional and private investors. The analysis highlights the growing role of state regulation and international financial institutions in mitigating systemic threats and stabilizing market conditions during periods of acute turbulence. The article also investigates the impact of technological innovations and digital financial solutions that help market participants adapt to rapidly changing conditions and maintain operational resilience. The

findings emphasize that global crises and military risks not only intensify existing vulnerabilities but also stimulate the search for more sustainable financial models capable of withstanding external shocks. The research outlines key trends shaping the future development of financial markets and identifies directions for strengthening their resilience in an increasingly unpredictable geopolitical landscape. Financial markets in the context of global crises and growing military risks show increased sensitivity to external influences, which is manifested in increased volatility, changes in the direction of investment flows and the transition of market participants to more cautious strategies. Geopolitical conflicts and economic shocks can significantly change the mechanisms of price formation, increase liquidity risks and cause both short-term and long-term imbalances in the functioning of market infrastructure. At the same time, flexible regulatory approaches are of particular importance, able to ensure the stability of the financial environment and maintain investor confidence in periods of uncertainty. Technological innovations also play an important role, enhancing the capabilities of operational analysis, improving risk management and contributing to increasing the stability of financial operations.

Ключові слова: фінансові ринки, економічна нестабільність, глобалізація, фінанси, воєнні ризики, ризик-менеджмент, глобальні виклики, волатильність, валютні ризики, управління капіталом.

Key words: financial markets, economic instability, globalization, finance, war risks, risk management, global challenges, volatility, currency risks, capital management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Проблема функціонування фінансових ринків в умовах глобальних криз та зростання воєнних ризиків постає як одне з ключових викликів сучасної економічної системи, оскільки саме ці фактори визначають рівень стабільності, передбачуваності та ефективності фінансових потоків у світі. Глобальні потрясіння, спричинені економічними рецесіями, пандеміями, геополітичними конфліктами та військовими діями, призводять до різких коливань ринкової кон'юнктури, зміни інвестиційних стратегій і трансформації поведінки учасників ринку. У таких умовах традиційні механізми регулювання та управління ризиками виявляються недостатніми, що актуалізує потребу у глибшому науковому аналізі процесів, які визначають реакцію фінансових ринків на зовнішні шоки. Вивчення цієї проблематики має важливе практичне значення, оскільки дозволяє визначити інструменти підвищення стійкості фінансової системи, удосконалити підходи до оцінювання ризиків та сформувати ефективні стратегії адаптації для державних інституцій, бізнесу та інвесторів. Розуміння закономірностей функціонування фінансових ринків у кризових умовах створює підґрунтя для розроблення нових моделей регулювання, здатних забезпечити стабільність і безперервність фінансових процесів навіть у ситуаціях високої невизначеності та загроз глобального масштабу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогоднішній день у світі існує безліч наукових праць, присвячених функціонуванню фінансових ринків у контексті глобалізації, воєнних викликів та геополітичної нестабільності. Так, у своїх наукових роботах

Л. С. Любохинець та О. О. Лабунець розкривають особливості розвитку світових фінансових ринків в умовах глобалізації, акцентують увагу на посиленні взаємозалежності національних економік, зростанні ролі транснаціональних фінансових потоків та ускладненні механізмів регулювання. Автори підкреслюють, що глобалізаційні процеси формують нові можливості для інтеграції, але водночас підвищують вразливість ринків до зовнішніх шоків [1]. В наукових статтях Н. Кравчук та О. Луцишина аналізують функціонування фінансового ринку України під час війни. Автори наголошують на різкому зростанні ризиків, зміні структури інвестиційних потоків, посиленні ролі державного регулювання та необхідності адаптації фінансових інститутів до умов надзвичайної невизначеності. Підкреслюється, що воєнні події суттєво трансформують ринкову поведінку та потребують нових підходів до забезпечення стабільності [2]. В наукових публікаціях Е. В. Чернодубової розглянуто тенденції розвитку фінансового ринку України в умовах воєнних викликів і післякризового відновлення. Авторка аналізує структурні зміни, що відбуваються під впливом тривалих кризових явищ, та визначає ключові напрями відновлення, серед яких зміцнення інституційної спроможності, підвищення прозорості та розвиток сучасних фінансових інструментів [3]. У наукових працях В. В. Мороза досліджується вплив геополітичної нестабільності на фінансові ринки та інвестиційні стратегії. Автор наголошує на зростанні ролі захисних активів, переорієнтації інвесторів на менш ризикові інструменти та необхідності формування адаптивних стратегій управління капіталом у мінливому середовищі [4]. Попри значний внесок науковців у дослідження даної теми, науковий дискурс у подальшому має зосереджуватись на пошуку механізмів адаптації, зміцненні інституційної стійкості та розробленні стратегій, здатних забезпечити ефективне функціонування фінансових ринків у довгостроковій перспективі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є всебічне дослідження особливостей функціонування фінансових ринків у періоди глобальних криз та зростання воєнних ризиків, а також визначення чинників, що формують їхню стійкість у нестабільному середовищі. У межах поставленого завдання передбачається аналіз впливу геополітичних загроз, економічних потрясінь і структурних дисбалансів на поведінку основних фінансових інструментів та інвестиційних потоків. Дослідження спрямоване на виявлення закономірностей реакції ринкових суб'єктів на зовнішні шоки, оцінювання змін у механізмах ціноутворення, ризик-менеджменту та регуляторної політики, а також визначення ролі державних і міжнародних інституцій у стабілізації фінансового середовища. Особлива увага приділяється пошуку підходів, здатних підвищити адаптивність фінансових ринків до кризових явищ, зокрема через удосконалення інструментів прогнозування, зміцнення інституційної спроможності та розвиток технологічних рішень, що забезпечують оперативність і

надійність фінансових операцій. Реалізація поставленої мети дозволяє сформулювати науково обґрунтовані висновки щодо перспектив підвищення стійкості фінансових ринків у умовах зростаючої глобальної невизначеності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток фінансових ринків України упродовж останніх десятиліть відбувався під впливом низки масштабних зовнішніх і внутрішніх шоків, серед яких ключове місце посідають Світова фінансова криза 2008—2009 років, Європейська боргова криза, Пандемія COVID-19, Енергетична криза 2021—2022 років, а також воєнні ризики, пов'язані з Анексією Криму та початком війни на сході України у 2014 році і Повномасштабним вторгненням Росії в Україну у 2022 році. Кожна з цих подій мала специфічні передумови та механізми впливу, проте всі вони спричинили суттєві трансформації у функціонуванні національної фінансової системи (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив глобальних криз та воєнних ризиків на фінансові ринки

Глобальні події у світі	Кризи та ризики, спричинені глобальними подіями	Вплив криз на фінансові ринки
Світова фінансова криза 2008-2009 років	Глобальна рецесія, скорочення міжнародного кредитування, відплив капіталу з ринків, що розвиваються, падіння зовнішнього попиту	Девальвація гривні, криза ліквідності банківської системи, зростання проблемних кредитів, згорання кредитування, зниження довіри до фінансових установ
Європейська боргова криза (2009-2010 рр.)	Зростання суверенних боргів країн ЄС, фінансова нестабільність у євросоні, зниження інвестиційної активності	Зменшення експортних надходжень, підвищення вартості зовнішніх запозичень, зростання премії за суверенний ризик України, посилення валютних коливань
Пандемія COVID-19 (2020-2023)	Глобальний економічний спад, порушення ланцюгів постачання, обмеження ділової активності, зростання бюджетних дефіцитів	Падіння ділової активності, зниження доходів бюджету, зростання державних запозичень, підвищення волатильності ринків, активізація цифрових фінансових сервісів
Енергетична криза 2021-2022 років	Різне зростання цін на енергоносії, інфляційний тиск, підвищення виробничих витрат	Зростання інфляції та процентних ставок, подорожчання кредитних ресурсів, зниження прибутковості підприємств, підвищення ризиків неплатоспроможності
Анексія Криму та початок війни на сході України у 2014 році	Геополітична нестабільність, втрата частини територій та промислового потенціалу, зниження інвестиційної довіри	Банківська криза, значна девальвація національної валюти, скорочення ліквідності, обмеження доступу до міжнародного капіталу
Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році	Воєнна агресія, руйнування інфраструктури, зростання суверенного ризику, макроекономічна невизначеність	Валютні обмеження, трансформація монетарної політики, зростання вартості державних запозичень, скорочення фондового ринку, підвищення залежності від міжнародної фінансової допомоги

Джерело: сформовано на основі [5—6].

Світова фінансова криза 2008—2009 років стала першим масштабним зовнішнім шоком для українського фінансового ринку в умовах глибокої інтеграції у глобальні економічні процеси. Різке скорочення зовнішнього кредитування, вплив капіталу та падіння попиту на експортну продукцію призвели до девальвації національної валюти, кризи ліквідності в банківському секторі та зниження довіри до фінансових установ. У результаті відбулося згортання кредитування, зростання частки проблемних активів і посилення ролі держави у стабілізації банківської системи.

Європейська боргова криза поглибила негативні тенденції через зниження інвестиційної активності в регіоні та обмеження доступу до фінансових ресурсів. Оскільки країни Європейського Союзу є ключовими торговельними партнерами України, скорочення економічної активності в ЄС зумовило зменшення експортних надходжень і посилило валютні ризики. Це сприяло підвищенню вартості зовнішніх запозичень і зростанню премії за суверенний ризик [5].

Суттєвий вплив на фінансові ринки мала Пандемія COVID-19, яка спричинила одночасний шок попиту і пропозиції, порушення глобальних ланцюгів постачання та різке зростання невизначеності. Для України це означало падіння ділової активності, зниження доходів бюджету, зростання потреби у державних запозиченнях і посилення навантаження на банківський сектор. Водночас пандемія стимулювала розвиток цифрових фінансових сервісів і пришвидшила модернізацію платіжної інфраструктури.

Енергетична криза 2021—2022 років призвела до зростання цін на енергоносії, що посилило інфляційний тиск і знизило прибутковість підприємств. Для фінансових ринків це означало підвищення процентних ставок, ускладнення доступу до кредитних ресурсів і зростання ризиків неплатоспроможності окремих суб'єктів господарювання. Інфляційні процеси негативно вплинули на реальну вартість фінансових активів та купівельну спроможність населення.

Воєнні ризики, спричинені Анексією Криму та початком війни на сході України у 2014 році, стали новим етапом дестабілізації фінансової системи. Втрата частини території, скорочення промислового потенціалу та посилення геополітичної напруженості призвели до банківської кризи, суттєвої девальвації гривні та зниження інвестиційної привабливості країни. Фінансові ринки зазнали скорочення ліквідності, а доступ до міжнародного капіталу став значно обмеженим.

Найбільш масштабні наслідки спричинило повномасштабне військове вторгнення Росії в Україну у 2022 році, яке зумовило безпрецедентний рівень невизначеності, руйнування інфраструктури та глибоку трансформацію макрофінансової політики. Було запроваджено валютні обмеження, змінено підходи до монетарного регулювання, значно зросла роль міжнародної фінансової допомоги. Воєнні ризики спричинили підвищення суверенного ризику, зростання вартості державних запозичень, скорочення активності на фондовому ринку та переорієнтацію

фінансових потоків на короткострокові й менш ризикові інструменти.

Загалом зазначені глобальні кризи та воєнні ризики призвели до підвищення волатильності фінансових ринків України, зростання вартості капіталу, зниження інвестиційної активності та посилення ролі держави у забезпеченні фінансової стабільності. Водночас вони стали каталізатором інституційних реформ, очищення банківської системи, розвитку цифрових фінансових технологій та зміцнення механізмів макропруденційного нагляду, що формує передумови для підвищення стійкості фінансового сектору у довгостроковій перспективі [6].

Динаміка кількості учасників фінансового ринку України у 2023—2025 роках відображає процеси структурної адаптації сектору до умов воєнного стану, макроекономічної нестабільності та впливу глобальних кризових явищ. У зазначений період простежується загальна тенденція до скорочення чисельності більшості фінансових установ, що свідчить про посилення вимог до капіталізації, консолідацію ринку та вихід з нього менш стійких гравців. Кількість банків зменшилась з 63 у 2023 році до 62 у 2024 році та 61 у 2025 році. Хоча скорочення є помірним, воно демонструє продовження процесу очищення банківської системи, що триває з попередніх років. Воєнні ризики, зростання кредитних втрат, необхідність формування додаткових резервів та підвищені регуляторні вимоги зумовили консолідацію сектору. Водночас відносна стабільність кількості банків свідчить про достатній рівень капіталізації ключових установ і ефективність заходів макрофінансової підтримки [7].

Більш суттєве скорочення спостерігається серед фінансових компаній, чисельність яких зменшилась з 559 у 2023 році до 478 у 2024 році та 411 у 2025 році. Така динаміка пояснюється зниженням платоспроможного попиту, зростанням ризиків неповернення коштів, посиленням регуляторного контролю та звуженням можливостей залучення ресурсів. Частина компаній втратила можливість працювати через окупацію територій або релокацію бізнесу, інші — через посилення вимог до прозорості структури власності та фінансової звітності (рис. 1).

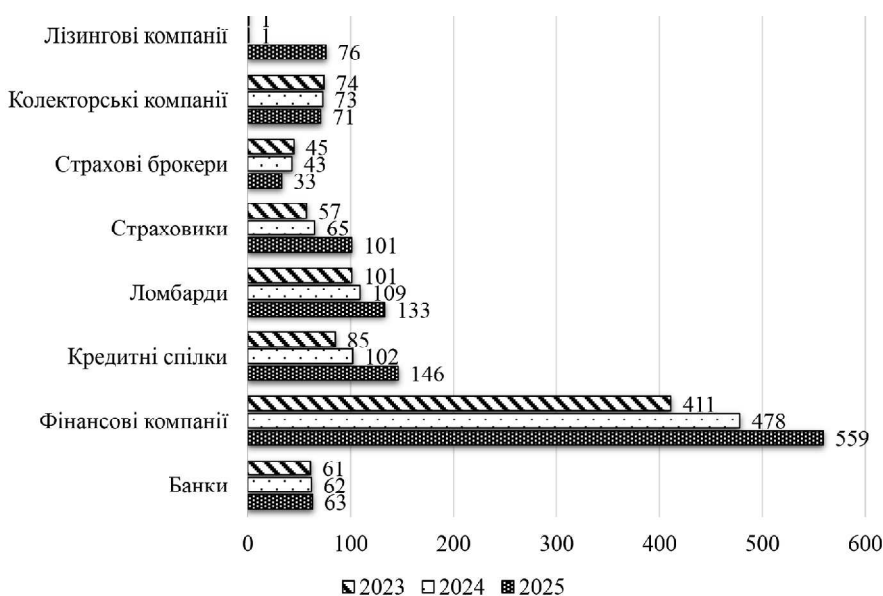

Рис. 1. Динаміка учасників фінансового ринку України за 2023—2025 роки

Джерело: сформовано на основі [7—9].

Аналогічна тенденція характерна для кредитних спілок, кількість яких скоротилася зі 146 у 2023 році до 102 у 2024 році та 85 у 2025 році. Зменшення майже вдвічі за два роки пов'язане з фінансовою вразливістю цього сегмента до економічних шоків, відтоком членів через міграційні процеси та зростанням кредитних ризиків у період війни. Обмеженість ресурсної бази та локальний характер діяльності посилюють їхню залежність від стану місцевих економік, що зазнали значних втрат. Кількість ломбардів також зменшилась зі 133 у 2023 році до 109 у 2024 році та 101 у 2025 році. Хоча в умовах економічної нестабільності попит на короткострокові позики під заставу традиційно зростає, посилення регуляторних вимог, скорочення платоспроможності населення та ризики фізичної втрати активів у зонах бойових дій спричинили вихід частини операторів з ринку [8].

Суттєве скорочення відбулося серед страховиків: зі 101 компанії у 2023 році їх кількість зменшилась до 65 у 2024 році та 57 у 2025 році. Воєнні ризики різко підвищили обсяг страхових виплат, особливо за договорами майнового страхування, що посилює навантаження на капітал страхових компаній. Додатковим чинником стала гармонізація регуляторних стандартів із європейськими вимогами, що підвищило бар'єри входу та стимулювало консолідацію ринку. Водночас кількість страхових брокерів зросла з 33 у 2023 році до 43 у 2024 році та 45 у 2025 році. Це може бути пов'язано з підвищенням попиту на посередницькі послуги в умовах зростання складності страхових продуктів і необхідності пошуку оптимальних умов страхування в середовищі підвищених ризиків. Брокери виконують функцію адаптаційного механізму між страховиками та клієнтами, що зумовлює їх відносно стійкість [9].

Таблиця 2. Шляхи мінімізації впливу глобальних криз та воєнних ризиків на фінансові ринки

Шляхи мінімізації впливу глобальних криз	Шляхи мінімізації впливу воєнних ризиків
Диверсифікація зовнішньоекономічних зв'язків і розширення ринків збуту з метою зниження залежності від окремих країн та регіонів	Посилення макрофінансової стабільності через координацію монетарної та фіскальної політики в умовах воєнного стану
Формування достатнього рівня міжнародних валютних резервів для згладжування валютних коливань	Запровадження тимчасових валютних обмежень і контроль за рухом капіталу для запобігання панічному відпливу коштів
Розвиток внутрішнього ринку капіталу та розширення інструментів довгострокового фінансування	Залучення міжнародної фінансової допомоги, грантів і пільгових кредитів для підтримки ліквідності бюджету та банківської системи
Удосконалення системи макропруденційного нагляду та стрес-тестування банківського сектору	Забезпечення безперервності функціонування банківської та платіжної інфраструктури в умовах воєнних загроз
Підвищення прозорості та інвестиційної привабливості фінансового ринку	Відновлення та модернізація фінансової інфраструктури на деокупованих і постраждалих територіях
Розвиток цифрових фінансових технологій і підвищення фінансової інклюзії населення	Посилення кібербезпеки фінансових установ і державних інформаційних систем
Створення стабілізаційних та резервних фондів для пом'якшення наслідків зовнішніх шоків	Розвиток механізмів страхування воєнних ризиків та гарантування інвестицій у період відбудови

Джерело: сформовано на основі [11—12, 15].

Кількість колекторських компаній демонструє поступове зростання з 71 у 2023 році до 73 у 2024 році та 74 у 2025 році. Така тенденція є логічною в умовах погіршення платіжної дисципліни, зростання частки прострочених кредитів і необхідності врегулювання заборгованості в умовах економічного спаду. Найбільш різка зміна зафіксована у сегменті лізингових компаній, чисельність яких скоротилася з 76 у 2023 році до 1 у 2024 році та залишилася на рівні 1 у 2025 році. Така трансформація може бути пов'язана із змінами в підходах до регуляторного обліку, переходом частини компаній до статусу фінансових компаній або припиненням діяльності через скорочення інвестиційної активності та попиту на довгострокове фінансування основних засобів в умовах воєнної невизначеності.

Загалом динаміка учасників фінансового ринку у 2023—2025 роках свідчить про його структурну перебудову під впливом воєнних ризиків і глобальних кризових тенденцій. Відбувається скорочення кількості менш стійких установ, концентрація капіталу, посилення регуляторного контролю та адаптація бізнес-моделей до умов підвищеної невизначеності. Такі процеси, попри зменшення кількісних показників, можуть формувати більш стійку та консолідовану фінансову систему в довгостроковій перспективі [10, 14].

Мінімізація впливу глобальних криз на фінансові ринки України потребує комплексної політики, спрямованої на зниження зовнішньої вразливості та підвищення внутрішньої стійкості фінансової системи. Диверсифікація зовнішньоекономічних зв'язків і розширення ринків збуту сприяють зменшенню залежності від економічної кон'юнктури окремих країн чи регіонів, що дозволяє згладжувати шоки, пов'язані зі спадом попиту або фінансовою нестабільністю в певних частинах світу. Для фінансових ринків це означає більш прогнозований обсяг валютних надходжень, зниження девальваційного тиску та стабілізацію очікувань інвесторів.

Формування достатнього рівня міжнародних валютних резервів створює можливість для центрального банку ефективно реагувати на спекулятивні атаки та різкі коливання валютного курсу. Це підвищує довіру до національної валюти, зменшує волатильність на валютному ринку та обмежує інфляційні ризики. Одночасно розвиток внутрішнього ринку капіталу та розширення інструментів довгострокового фінансування зменшують залежність економіки від зовнішніх запозичень. Активізація обігу внутрішніх боргових інструментів, розширення кола інституційних інвесторів і поглиблення фондового ринку сприяють формуванню стійкої ресурсної бази для фінансування держави та бізнесу, що позитивно впливає на ліквідність і капіталізацію фінансової системи (табл. 2).

Удосконалення макропруденційного нагляду та регулярне проведення стрес-тестування банківського сектору дозволяють своєчасно виявляти системні ризики та запобігати накопиченню дисбалансів. Це зменшує ймовірність банківських криз і підвищує загальну стабільність фінансового ринку. Підвищення прозорості та інвестиційної привабливості, зокрема через вдосконалення корпоративного управління та захист прав інвесторів, сприяє притоку капіталу та зниженню премії за ризик. Розвиток цифрових фінансових технологій і фінансової інклюзії розши-

рює доступ до фінансових послуг, підвищує ефективність платіжної інфраструктури та зменшує операційні витрати, що позитивно впливає на конкурентоспроможність фінансового сектору. Створення стабілізаційних і резервних фондів формує додатковий буфер безпеки, який дозволяє державі оперативніше реагувати на зовнішні шоки без різкого зростання боргового навантаження [13].

Щодо мінімізації впливу воєнних ризиків, ключове значення має координація монетарної та фіскальної політики в умовах воєнного стану. Узгоджені дії уряду та центрального банку сприяють збереженню макрофінансової стабільності, стримуванню інфляції та підтримці ліквідності банківської системи. Тимчасові валютні обмеження та контроль за рухом капіталу дозволяють запобігти панічному відпливу коштів і різкому ослабленню національної валюти, що стабілізує валютний ринок у період підвищеної невизначеності.

Важливу роль відіграє залучення міжнародної фінансової допомоги у формі грантів і пільгових кредитів, що забезпечує безперервність бюджетного фінансування та підтримує довіру до державних зобов'язань. Це знижує ризик дефолту, стабілізує ринок державних цінних паперів і підтримує функціонування банківської системи. Забезпечення безперервності роботи банків і платіжної інфраструктури навіть в умовах фізичних загроз сприяє збереженню економічної активності та довіри населення до фінансових установ. Відновлення та модернізація інфраструктури на постраждалих територіях стимулюють повернення інвестиційної активності та поступове розширення фінансових операцій [16].

Посилення кібербезпеки є критично важливим в умовах гібридної війни, оскільки захист фінансових систем від кібератак запобігає втраті даних, фінансових ресурсів і репутаційних ризиків. Розвиток механізмів страхування воєнних ризиків і гарантування інвестицій створює передумови для відновлення інвестиційного процесу навіть за умов збереження безпекових загроз. У сукупності реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню стійкості фінансових ринків України, зниженню їхньої волатильності, зміцненню довіри інвесторів і формуванню передумов для довгострокового економічного відновлення.

Таким чином, комплексна реалізація заходів, спрямованих на мінімізацію впливу глобальних криз і воєнних ризиків, формує системну основу для підвищення стійкості фінансових ринків України. Поєднання макроекономічної стабілізації, розвитку внутрішнього ринку капіталу, зміцнення банківського нагляду, цифрової модернізації та активної міжнародної фінансової підтримки дозволяє знизити вразливість до зовнішніх і внутрішніх шоків. Водночас інституційне посилення механізмів кіберзахисту, страхування ризиків та відновлення інфраструктури створює передумови для відновлення інвестиційної активності й довіри економічних агентів. У результаті фінансові ринки набувають більшої адаптивності, прогнозованості та здатності забезпечувати ресурсну підтримку економіки навіть в умовах тривалої нестабільності [17].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Фінансові ринки в умовах глобальних криз та зростання воєнних ризиків виявляють підвищену чутливість до зовнішніх впливів, що проявляється у посиленні волатиль-

ності, зміні напрямів інвестиційних потоків і переході учасників ринку до більш обережних стратегій. Геополітичні конфлікти та економічні потрясіння здатні суттєво змінювати механізми формування цін, посилювати ризики ліквідності та спричиняти як короткострокові, так і довгострокові дисбаланси у функціонуванні ринкової інфраструктури. Водночас особливого значення набувають гнучкі регуляторні підходи, здатні забезпечити стабільність фінансового середовища та підтримати довіру інвесторів у періоди невизначеності. Важливу роль відіграють і технологічні інновації, що підсилюють можливості оперативного аналізу, удосконалюють управління ризиками та сприяють підвищенню стійкості фінансових операцій.

Подальший розвиток цього напрямку передбачає глибше осмислення впливу нових форм глобальних загроз на поведінку фінансових ринків, оцінювання результативності сучасних інструментів ризик менеджменту та визначення потенціалу цифрових технологій у зміцненні фінансової стабільності. Перспективними є також розроблення моделей прогнозування ринкових реакцій у кризових умовах, аналіз ролі міжнародних інституцій у зниженні системних ризиків і формування стратегій, здатних забезпечити довгострокову стійкість фінансових ринків у мінливому глобальному середовищі.

Література:

1. Любохинець Л. С., Лабунець О. О. Світові фінансові ринки в умовах глобалізації. Економіка і суспільство. 2018. № 15. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/7.pdf
2. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. 2022. №4 (73). DOI: 10.35774/SF2022.04.112
3. Чернодубова Е. В. Тенденції розвитку фінансового ринку України в умовах воєнних викликів та післякризового відновлення. Міжнародний науковий журнал "Грааль науки". 2025. № 59. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.12.12.2025.030>
4. Мороз В. В. Фінансові ринки та інвестиційні стратегії в умовах геополітичної нестабільності. Actual problems of economics. 2024. №8 (278). DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-278-40-46
5. Волкова Н.І., Волкова В.В. Фінансовий ринок України: сучасні виклики та інновації. Економіка і регіон. 2025. №4 (99). DOI: 10.26906/EiR.2025.4(99).4163
6. Борисюк О., Матвійчук Н., Хмельярська Л. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. Економіка та суспільство. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>
7. Фінансовий ринок у цифрах, грудень 2023 року. Всеукраїнська асоціація ломбардів. URL: <https://ualombards.com.ua/2024/01/11/finansovij-rynok-utsyfrakh-hruden-2023-roku/> (дата звернення: 25.02.2026).
8. Фінансовий ринок у цифрах, січень 2024 року. Всеукраїнська асоціація ломбардів. URL: <https://ualombards.com.ua/2025/02/14/finansovij-rynok-utsyfrakh-sichen-2024-roku/> (дата звернення: 26.02.2026)
9. Статистика фінансового сектору. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#2fs> (дата звернення: 27.02.2026).
10. Татарин Н., Габрильчук Я. Стан і перспективи розвитку фінансового ринку України під час повномасштабного вторгнення. Галицький економічний вісник.

2025. № 2 (93). DOI: https://doi.org/10.33108/galician-visnyk_tntu2025.02.060

11. Огляд фінансових ринків України та системи корпоративного управління для сталого відновлення. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/PDF%20-%20%D0%9E%D0%B3%D0%B8F.pdf> (дата звернення: 27.02.2026).

12. Гуцул І. Інноваційні тренди та їхній вплив на світовий фінансовий ринок. Сталий розвиток економіки. 2025. № 1 (52). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-51>

13. Khalatur, S., Masiuk, I., Kravchenko, M., Kurbatska, L., & Sirko, A. (2025). Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3 (62), 370—382. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4758>

14. Khalatur, S., Dovgal, O., Karamushka, O., Brovko, L., & Vodolazska, O. (2024). Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6 (59), 136—150. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4508>

15. Khalatur, S., Hrabchuk, O., Vodolazska, O., Babenko-Levada, V., & Pavlenko, O. (2024). Financing the development of agricultural production in European countries: comparative analysis and experience for Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2 (55), 199—212. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4347>

16. Khalatur S., Kravchenko M., Oleksiuk V., Brovko L., Karamushka O. (2023). Methodological bases of innovation model formation of the agricultural sector of the national economy. *E3S Web of Conferences*, 452/01007. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345201007>

17. Khalatur S., Kravchenko M., Masliaieva O., Ilchenko O., & Shramko I. (2023). Influence parameters identification of resource potential components on food security. *E3S Web of Conferences*, 538, 03001 (2023). <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202453803001>

References:

1. Liubokhynets, L.S. and Labunets, O.O. (2018), "World financial markets in the context of globalization", *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 15, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/7.pdf. (Accessed 28 February 2026).

2. Kravchuk, N. and Lutsyshyn, O. (2022), "The financial market of Ukraine during the war: the realities of functioning", *Svit finansiv*, vol. 4 (73). <https://doi.org/10.35774/SF2022.04.112>.

3. Chernodubova, E.V. (2025), "Trends in the development of the financial market of Ukraine in the context of military challenges and post-crisis recovery", *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Hraal nauky"*, vol. 59. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.12.12.2025.030>.

4. Moroz, V.V. (2024), "Financial markets and investment strategies in the face of geopolitical instability", *Actual problems of economics*, vol. 8 (278). <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-40-46>.

5. Volkova, N.I. and Volkova, V.V. (2025), "Financial market of Ukraine: modern challenges and innovations", *Ekonomika i rehion*, vol. 4 (99). [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4\(99\).4163](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4163).

6. Borysiuk, O., Matviichuk, N. and Khmeliarska, L. (2024), "Peculiarities of the development of the financial market of Ukraine during the war", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>.

7. All-Ukrainian Association of Pawn Shops (2023), "Financial market in numbers, December 2023", available at: <https://ualombards.com.ua/2024/01/11/finansovyj-ryнок-u-tsyfrakh-hruden-2023-roku/> (Accessed 25 February 2026).

8. All-Ukrainian Association of Pawn Shops (2024), "Financial market in numbers, January 2024", available at: <https://ualombards.com.ua/2025/02/14/finansovyj-ryнок-u-tsyfrakh-sichen-2024-roku/> (Accessed 27 February 2026).

9. National Bank of Ukraine (2026), "Financial sector statistics", available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#2fs> (Accessed 27 February 2026).

10. Tataryn, N. and Habrylchuk, Ya. (2025), "State and prospects for the development of the financial market of Ukraine during a full-scale invasion", *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, vol. 2 (93). https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2025.02.060

11. Ministry of Finance of Ukraine (2026), "Overview of Ukraine's financial markets and corporate governance system for sustainable recovery", available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/PDF%20-%20%D0%9E%D0%B3%D0%B8F.pdf> (Accessed 24 February 2026).

12. Hutsul, I. (2025), "Innovation trends and their impact on the global financial market", *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 1 (52). <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-51>.

13. Khalatur, S., Masiuk, I., Kravchenko, M., Kurbatska, L., and Sirko, A. (2025), "Digitalisation as a modern trend in the development of financial management in small business", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3 (62), pp. 370—382. available at: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4758>

14. Khalatur, S., Dovgal, O., Karamushka, O., Brovko, L. and Vodolazska, O. (2024), "Innovative trends of financial engineering to the way of digital economy", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6 (59), pp. 136—150. available at: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4508>

15. Khalatur, S., Hrabchuk, O., Vodolazska, O., Babenko-Levada, V. and Pavlenko, O. (2024), "Financing the development of agricultural production in European countries: comparative analysis and experience for Ukraine", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 2 (55), pp. 199—212. available at: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.55.2024.4347>

16. Khalatur, S., Kravchenko, M., Oleksiuk, V., Brovko, L. and Karamushka, O. (2023). "Methodological bases of innovation model formation of the agricultural sector of the national economy", *E3S Web of Conferences*, vol. 452/01007. available at: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345201007>

17. Khalatur, S., Kravchenko, M., Masliaieva, O., Ilchenko, O. and Shramko, I. (2023), "Influence parameters identification of resource potential components on food security", *E3S Web of Conferences*, vol. 538/03001. available at: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202453803001>

Отримано редакцією журналу / Received: 04. 03.26

Процеженовано / Revised: 09. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26